LIETUVIU S-GOS BRAZILIJOJ ORGANAS
LEIDZIA LIET. S-GA BRAZ.
Redakcijos ir Administracijos adresas:
„LIETUVIS"
Rua Bandeirantes, 474,
Caixa Postal, 1764.
São Paulo — Brasil.

LIETUVIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:
Brazilijoj metams 12 milreisu, pusm 6 milreisai.
Užsienin metams 20 milr. pusm. 10 milreisai.
Atskiras numeris 300 reisu
Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.
Redaktorius St. Vancevičius.
Atsakomasis redaktorius
Dr. Egaz Muniz.

10-ti MET. | SÃO PAULO, 1938 m. Sausio - Janeiro men. 22 d. | NR. 4 (472)

Tautiečiai, nepamirškite, kad vasario 1 d. vél prasideda pamokos visose mûsų mokyklose.

I laimingesnį rytoju.

Dažnai, labai dažnai kiekvienas iš mûsų pagalvoja, kad likimas vis del to nedėkingas. Lietuvoje turėjome maža žemės, negavome pelningų darbų, tad išsipardavėm, ką galėjom, o kiti dar skolinomės pinigų pas gimines ir pažįstamus, kad tik išvykti kitur laimės paieškoti. Mes tikėjome ir skolas atsimokėti ir neužilgo sugrįžti į Tėvynę su pilnomis kišenėmis. Ir iš tikro, kas gi važiuos į svetimą šalį ieškoti sau vargo?

Bet ar radome mes laimę? — Jau daug gaug iš mûsų su krepšeliais ant pečių grįžtų į Lietuvą. Tik, deja, jûros neužšąla, o laivu grįžti — reikia pinigų... Tûkstančiams noroms nenoroms tenka likti čia ir tik čia ieškoti išeities ir kelio į laimingesnį rytojų.

KAME IŠGANYMAS?

Negalima tvirtinti, kad lietuvio emigranto padėtis Brazilijoj būtų visai beviltiška. Taupesniejie, kuriems tarnavo sveikata, jau turi savus žemės sklypelius, miesto pakraščiuose — vilose jau pristatyta šimtai kuklių, bet gražių namelių. Šimtai lietuvių turi didesnius ar mažesnius ûkius išmėtytus po visą Braziliją. Bet didžioji tautiečių daugumą vis skursta ir, atrodo, vis neranda išeities. Kodėl taip yra?

Palyginę vienų ir antrų gyvenimą, pamatysime, kad pirmiausiai įsigyveno tie, kurie buvo sveiki, taupûs ir mokėjo arba čia išmoko koki nors pastovesnį pelningesnį darbą ir sumaniai vertėsi savo amatu. Ir kas čia nuostabu: sveikata yra dažniausia įgimtas turtas, o darbų išmokti, rodos, galėjome visi. Bet praktikoje išeina kitaip. Juk daug tarp mûsų yra «viendienių», kurie savo kišenėje nepalaiko sunkiai uždirbto reiso. Yra mėgstančių pagyventi, o nesaikingas gyvenimas suardo ir įgimtą sveikatą, sutrukdo brangų jaunystės dienų laiką. Ir taip ne vienam neišmokus amato, nesusitaupius, o jau nebetekus sveikatos, artinasi senatvė, kurią dar labiau apsunkina visko iš tėvų reikalaujanti vaikai...

TODĖL Į GYVENIMĄ ŽIÛRĖKIME BLAIVIOMIS AKIMIS.

Niekad nereikia statyti savo laimei kryžiaus, o reikia tik stengtis savo gyvenimą įstatyti į tinkamesnes vėžes. Jei ne visai, tai bent dalinai ir didžiausios klaidos pataisomos. Jei tėvai nepasiruošę gyvenimui, paruoškime nors vaikus. Dėkingas vaikas neužmirš savo tėvų jų senatvėje ir .. sumažės elgetų ir lyšius rankiojančių lietuvių senelių skaičius!

MÛSŲ IŠGANYMAS NE VIEN AMATUOSE.

Yra lietuvių turinčių gražius ûkius interiore. Šiame «Lietuvio» numeryje spausdinamas M. Gliebo laiškas, kuriame rašo, kad nedidelis jo ûkelis per metus duoda virš penkių kontų gryno pelno. Mačiau M. Gliebo ir dar kelių lietuvių ûkininkų Taupomųjų Kasų išduotas knygeles. Kas met jie savo indėlius padidina gražiomis apvaliomis sumomis. Reiškia jie tikrai sutaupo. O ar daug sutaupo paprasti darbininkai miestiečiai? Todėl paprastiems darbininkams ypač tiems, kurie dar Lietuvoje bûdami dirbo žemės ûkio darbus, gal geriau ir čia ûkininkauti. Be to, laukuose ir išlaidiesiems daug sveikiau negu mieste, nes ten daug mažiau progų pinigą išleisti.

AR BÛTINA SĄLYGA TURĖTI NUOSAVĄ ÛKĮ?

Išvažiuoti į interiorą ir amžinai vergauti kur fazendoje, aišku. bûtų beprąsmiška. Daug geriau nuomoti ûkius ir žemės sklypus, bet, kuriems ir tai neprieinama, arba gerai uždirba fazendose, ir fazenderiaus kumečiu pabûti nėra smerktina. Bet tai laikinas pereinamas gyvenimas. Galutinas visų tikslas turi bûti — nuosava žemė, pelningas ûkis, kuriame gali šeimininkauti, kaip nori ir kaip išmano. O nuomoti ir pirkti žemių visur yra. Bet pradėti reikia tik nuo to, ką mes pajėgiame.

Pastaraisiais metais daug lietuvių perka žemes ilgamečio išsimokėjimo sąlygomis valdiškose kolonijose. Yra kolonijų, kur maždaug vienoje vietoje jau apsigyveno po kelias dešimtis lietuvių. Jų skaičiui nuolat didėjant, susidarys tautinės lietuvių kolonijos, kokių dar nepajėgia suorganizuoti joki lig šiol buvę kolonizatoriai. Beliks tik paremti jų tautinio veikimo pastangos ir padėti jiems įsigyti bendrų savo ûkių eksploatavimo priemonių, kad jie dar labiau suartėtų ir amžinai liktų garbingos savo tautos nariais.

Valdžios steigiamose kolonijose žemės įsigyti yra patogiausia ir nėra baimės likti apgautu. Bet įsikûrimo pradžiai, kol bent kiek apvaloma žemė ir sulaukiama pirmojo derliaus, ir čia reikalingos nors mažos sutaupos.

TOLIMESNĖ BRBZILIJOS LIETUVIŲ ATEITIS.

Šiandie visi matome, kad vien savo pajėgomis mes dar maža ką tepajėgiame. Jeigu iš pavienių tautiečių jau ir priskaitome apie dešimtį gerokai ir kelias dešimtis pusėtinai prasigyvenusių, tai vis dėl to bendrame Brazilijos lietuvių gyvenime šis mums malonus faktas dar neturi lemiamos reikšmės. Mûsų lietuviško gyvenimo ateitis bus šviesesnė tik tada, kai bus lietuvių, kurie darbu, o tuo pačiu ir duona, galės aprûpinti šimtus, tam tikrais atvejais, be darbo liekančių savo tautiečių. Ši saulė daug greičiau patekėtų, jei lietuviai pramonininkai, pirkliai ir kiti biznieriai sudarytų savo ekonominę draugiją, kad suburti didesnį kapitalą didesniems darbams. Panašiu keliu turėtų eiti ir amatininkai. Paprastas po priemiesčius išmėtytas mažas dirbtuvėles jau laikas jungti ir paversti lietuvių amatininkų kompanijų valdomais fabrikais!

Reikia ekonominių savišalpinių organizacijų, kurios rûpintosi medžiaginiais savo narių reikalais, o neaikvotų jėgų rezoliucijų ir «memorandumų» rašymui. Tik materiališkai sustiprėję, mes ir dvasiniai kultûriniai lengviau pakilsime. Savišalpinių fondų organizavimas kitur geriausia sekasi susiorganizuojant profesijomis. Turėtume ir mes tuo susirûpinti. Sėdėti ir laukti, kad ateis koks Maižiešius ir išves į laimės kelią, yra lygiai tas pat, ką nusivylus gyvenimu laukti laimingos mirties ir mums nežinomų dangaus gėrybių...

Žengdami į laimingesnį rytojų, mes negalime pamiršti būsimosios kartos. Nors ir sunkiai dirbdami, nors ir drėgnuose puronuose gyvendami, mes turim rûpintis žmoniškai išauklėti savo vaikus. Pirmiausia neužmirškime, kad jie turi baigti lietuvišką pradžios mokyklą, o paskui, kurie galime leiskime ir į aukštesnius mokslus.

P. N-s.

LIETUVIU SĄJUNGA BRAZILIJOJ.

Antradienį, sausio mėn. 18 d. Lietuvių Sąjungą Brazilijoj sudarančių organizacijų ir mokyklų atstovai metiniam savo posėdy dar kartą parodė, kad Sąjunga yra ne srovinė, bet tautinė lietuvių organizacija, kuriai vienodai rûpi visų ateivių tautinis, kultûrinis ir materialinis klestėjimas. Šių tikslų siekdama, Sąjunga pirmiausia rûpinasi lietuviškomis mokyklomis, remia savo narius — kitas organizacijas, stengiasi palaikyti ir sustiprinti nuoširdžius santykius tarp lietuvių ir brazilų visuomenės

Konsulas P. Gaučys, L. S. Br. garbės pirmininkas.

Sąjungos garbės pirm. konsulas p. Povilas Gaučys pažymėjo, kad tiems kilniems tikslams siekti L. S. Br. turi bûti stipri. O stipri ji bus, kada bus stiprûs ir vieningi jos nariai, kaip vieningi yra į šį susirinkimą prisiųsti jų atstovai. Graži Sąjungos idėja ir kilnios jos siekimo priemonės, nežiûrint tos Sąjungos konkurentų priešveikimo, visumet turėjo, turi ir dar daugiau turės savo šalininkų.

Čia p. Garbės Pirmininkas paremdamas savo žodžius, visų akyvaizdoje, paaukojo bendriems Sąjungos reikalams 1.000$000. Sąjungos pirm. A. Majui dėkojant Sąjungos vardu už moralinę ir tokią stambią materijalinę paramą, visi susirinkimo dalyviai pritardami sukėlė p. Konsului didžiausias ovacijas.

Visiems, kurie paremia mûsų mokyklas ir tautiniai kultûrinį lietuvių veikimą, Sąjunga taria nuoširdų a č i ū.

Į MALHARIĄ — MEZGYKLĄ

Skubiai reikalinga 10 meisterių prie mašinos «Rectelinea ir du prityrę espuladoriai.

Kreiptis rua Ribeiro da Lima, 485.

LIETUVOJE

Sugauta didžiausia lašiša Europoje.

Prieš šalčius Marių žvejams Nemuno žiotyse pasisekė pagauti nepaprastai didelių lašišų. Didžiausia iš sugautų lašišų svėrė 40 kg., tuo tarpu didžiausia ligi šiol Europos vandenyse sugauta lašiša tesvėrė 35 kg Tuo būdu, Kuršių Marių žvejai šiuo atžvilgiu yra rekordistai. Žvejai sako, kad šiemet Nemune ir Baltijos jūroje lašišų esama gana apsčiai. Nemune jų sugauta apie 7.000 kg.

Vokiečiai prašo paramos iš Lietuvos.

Šiomis dienomis daug Lietuvoj gyvenančių vokiečių gavo iš Vokietijos laiškus, kuriuose prašoma pagelbėti jiems atsiunčiant rubų ir maisto produktų, nes ši žiema vokiečiams esanti nepaprastai sunki.

Lietuviškųjų rankdarbių paroda Tilžėje.

Vokietijos Lietuvių Susivienijimas prieš pat Kalėdas, gruodžio mėn. 18 ir 19 d., savo salėje surengė lietuviškų rankdarbių ir audinių parodėlę. Prūsų lietuvių spaudoje paskelbtame pakvietime susivienijimo valdyba ragino lietuvius parodėlėje gausiai dalyvauti. Anksčiau tokių parodų visuomet prieš Kalėdas rengdavo Tilžės lietuvių moterų draugija, tačiau praėjusiais keleriais metais dėl prūsų lietuviams nepalankių sąlygų jokių parodų nebebuvo.

1096 nauji studentai

Galutinai suvestais duomenimis V. D. universitetan rudenį įstojo 1096 klausytojai (pernai buvo įstoję 996 kl.). Iš jų naujų klausytojų universitetan įstojo 684 ir 412 seniáu studi javusių grįžo. Daugiausia naujų klausytojų įstojo teisių fakultetan ir mažiausia — Teologijos — filosofijos fakultetan. Iš 412 grįžusių studentų teisių fak. įstojo 188, Medicinos — 35, Gamtos-matematikos — 33, Technikos — 82, Humanitarinių m. — 42 ir Teologijos-filosofijos fakultetan įstojo 12.

Kuria draugiją, kad nemirtų neištekėjusios...

Kauno žydaitės kuria draugiją, kuri gelbėtų savo narėms ištekėti. Žydaičių grupė jau paruošė tos draugijos gana originališkus įstatus.

Žydų tarpe dar tebėra iš senesnių laikų užsilikusi tradicija, kad ištekanti mergaitė turi turėti kraitį, vyras gi gali būti ir visai neturtingas. Neturtingų tėvų dukterys vien dėl tos priežasties dažniausiai lieka neištekėjusios, nes tėvai nepajėgia sudaryti kraičio, o be kraičio nė vienas žydas nenori merginos vesti. Kadangi pagal žydų tikybinius nuostatus suėjusiai į subrendusios merginos metus mirti neištekėjusiai yra nuodėmė ir didelė negarbė, tai senesnėms žydų merginoms giminaičiai ir pašaliečiai labdariai sudaro kraitį, kad tik galėtų ištekėti.

Neturtingų gerokai prasilavinusių žydaičių grupė nutarė sudarytį savišalpos draugiją. Tam tikslui surašė įstatų projektą ir patiekė Vidaus Reikalų Ministerijai įregistruoti Numatyta, kad kiekviena, stojanti į draugiją nariu turės įmokėti 10 lt. įstojamojo mokesčio, reikalams. Kai viena iš narių ištekės, ji gaus tiek litų, kiek draugijoje bus narių. Eilinio nario mokesčio mokėti nenumatyta. Bet kai viena tos draugijos narė išteka, visos kitos į draugijos kasą įmoka vėl po 1 lt. Vėl viena išteka — visos moka į kasą po 1 litą.

Kaip kurapka puolė autobusą.

Kauno — Raseinių ruože buvo nepaprastas atsitikimas, kai kurapkavos nesukėlė autobuso katastrofos. Jau sutemus didelis autobusas važiavo iš Raseinių į Kauną. Staiga kažkoks kietas daiktas atsimušė į priešakinį autobuso langą. Pasigirdo stiklų byrėjimas. Šoferis pasuko autobusą į šoną ir tik spėjo sustoti prie griovio. Visi manė, kad nežinomasis piktadarys pataikė akmeniu į langą, bet prie šoferio sėdynės rastas ne akmuo, o kurapka. Nuostabu, kad kurapka, išmušusi storą langą, išliko gyva. Ją šoferis atsivežė į Kauną ir čia paleido į laisvę.

Šia proga galima prisiminti, kad prieš keletą metų kaž koks paukštelis privertė nusileisti orlaivį. Tas įvykis buvo ties Alytum. Į skrendančio orlaivio propelerį, pateko skrajojantis paukštelis, sugadino propelerį, ir lėktuvas turėjo nusileisti.

Ivairios žiniós.

— Žemės ûkio rûmų vicedir. ir jaun. ûkininkų vyr. vadovas agr. Vl. Tiškus nuo sausio 1 d. skiriamas Žemės ûkio min-jos Žemės ûkio departamento direktorium.

Anksčiau to departamento direktorium buvo Ap. Vienožinskis, dabar esąs Žemės banko direktorium, o Žemės ûkio departamento direktoriaus pareigas ėjo agr. Mikšionis. Žemės ûkio rumų vicedir. numatomas Žemės ûkio rûmų Agronomijos skyriaus vedėjas agr. Meiliûnas.

— Šiuo metu viešintis Lietuvoje „Habimos“ ansamblis paskelbė žydų spaudoje, kad Tel Avive naujojo „Habimos“ teatro pastato atidarymo proga tenai atidaryta Habimiečių teatro mokykla. „Habimos“ ansamblis dabar lankydamasis žydų gyvenamuose kraštuose skelbia, kad jauni ir teatrui gabûs žydai ir žydės gali naudotis proga laikyti egzaminus į jų Tel Avivo teatro mokyklą.

— Paryžiuje buvo oficijaliai uždaryta pasaulinė paroda ir paskelbta kiek kas gavo premijų. Lietuva už išstatytus parodoj eksponatus gavo 58 premijas, buvo išstatę eksponatus 44 dalyviai. Premijų paskirstymas toks: 8 Grand Prix, 11 garbės diplomų, 21 aukso medalis. 12 sidabro ir 6 bronzos.

— Šiuo metu veikia 19 žiemos žemės ûkio mokyklų, kurias lanko 541 ûkininkaitis, iš jų 341 vyras ir 200 mergaičių. Be pamokų ir paskaitų ûkininkaičiams duodama progos kraštą pažinti, jiems ruošiant ekskursijas. Tokių ekskursijų kursantams šiemet ruošta 14.

— Keli lietuviai verslininkai Mažeikiuose projektuoja statyti linų apdirbimo fabriką

— Paštams ir muitinėms duotas parėdymas siunčiamus į užsienį siuntinius (maisto ir šiaip dovanų), priimti ne didesnės vertės kaip 15 Lt. Be to, paštai ir muitinės įpareigotos tikrinti ir registruoti, kad į užsienį nebūtų išsiųsta siuntinių daugiau kaip už 50 Lt vertės per dvi savaitės.

— Maskvoje vyksta tarp Sov. Rusijos ir Lietuvos delegatų pasitarimai prekybiniais abiejų kraštų reikalais. Nors iki šiol tarp Sov. Rusijos ir Lietuvos prekybiniai ryšiai buvo nemaži, tačiau norima juos žymiai praplėsti. Derybos vyksta gana sekmingai.

— Jeigu darbininkas mirė, nežiûrint mirties priežasties, jeigu jis išlaikė šeimą, po jo mirties jo šeimai turi būti išmokėta pusė priklausančios kompensacijos.

— Kauno civ. aviacijos aerodromas yra šalia karo aerodromo, prie Linksmakalnio. Dabar svarstoma įrengti aerodromą civilinės aviacijos ir oro susisiekimo reikalams. Tinkamiausia vieta civiliniam aerodromui laikoma Žaliajame kalne.

— Susisiekimo ministerijoje įvyko tarpžinybinis pasitarimas Nemuno vagos sureguliavimo reikalu. Prieita išvados, kad pirmoje eilėje reikia sutvarkyti miestuose ir miesteliuose uostus ir prieplaukas. Numatoma Veršvuose, Šančiuose ir Panemunėje įrengti prekių uostus, nes prekių gabenimas vandens keliais vis didėja. Be to, senamiestyje bus įrengtas moderniškas keleivių uostas Uostų įrengimo darbai prasidės šių metų pradžioje.

TIK «LIETUVY» PASISKELBĘS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAUDĄ. SKELBIMŲ KAINOS PRIEINAMIAUSIOS.

M. B. Lepickis. Vertė L. Jakiûnaitė.

Amazonės sritis.

(Tąsa iš 2 nr.).

Tik gilûs ir platûs grioviai keičia jo išvaizdą. Tai yra dar visai naujas miestas. Dar 70 metų atgal šioj vietoj, kur dabar randasi Montanijos sostinė, augo didelės ir žiaurios džiunglės liûtų tėvynė ir indėnų kovos laukai. Labiausiai ėmė šis miestas augti paskutiniaisiais metais, kuomet gumos medžiai davė neapsakomai didelį pelną. Kuomet buvo atidaryta stebûklingosios kaučuko plantacijos Azijoj, tapo pakirstas ûkininkų gyvenimas ne tik Montanijoj, bet bendrai visas Amazonės užimamas plotas, siekiantis nuo Kordiljierų net iki brazilų kraštų Parà prie Atlanto vandenyno. Bendrai, Iquitos gyvenimas bėga lyg ir lengvesniu tempu, ima pamažu smukti.

Vienintėliu susisiekimo būdu tarp Iquitos ir, bendrai, Montanijos buvo ne nuo seniai laivai, kursuoją po Amazonę, Maranjonę, Ucayali, Pachitei, Pichis, Napo, Putumayo ir Hualladę. Po kiekvieną iš tų upių važinėja laiveliai sustodami vietose po vieną kartą per dvi savaites, o kartais ir per mėnesį. Išskyrus tik tas upes, kurios teka pro geležinkelių stotis, laivai sustoja vienodu laiko tarpiu (kas 15 dienų). Šis pasigailėjimo vertas susisiekimo būdas paskutiniaisiais metais pasikeitė Montanijos naudai, nes tarp Iquitos ir Contamanos Perû valdžia įsteigė hydroaeroplano susisiekimą. Tarp Masiseos ir San Ramon yra geras automobilių kelias, vedąs net iki geležinkelio stoties Oroya. Paštas, kuris pirmiau ėjo iki respublikos sostinės apie 25 dienas, dabar atlieka tą patį kelią tarpe dviejų, o kartais ir vienos dienos tarpe. Iš tikrųjų hydroaeroplanai tarnauja pašto vežiojimui o taip pat ir žmonėms, tačiau dėl paminėtos kainos (nuo Iquitos iki San Ramon kainuoja 65 Perû funtai, arba apie 6000$000) šis judėjimas ne klesti ir iki kainos nenupuls — neklestės.

Iki sausio 1 dienos Perû Montanijoj buvo juokingai žemos žemės kainos. Su pirkimo išlaidomis kainavo — 1 sola 20 centavų (apie 12$000) už hektarą. Po virš paminėtos datos kainos ėmė smarkiai kilti. Ir štai, už trijų km. nuo upės žemę esančią, prie kelių ir geležinkelių kainuoja 3 funtai (apie 300$000) hektaras; už žemės hektarą, kuri yra nuo 3 — 10 kilometrų nuo geležinkelių, upių ir kelių, imama 2 ir pusė funto už žemę, esančią dar toliau — 2 funtai. Norėdamas sužinoti kainų pakėlimo priežastį, nuvykau pas Montanijos žemių ir kelių direktorių p. Danielių dėl Aguila.

Sulig P. Aguila nuomone, kainų paaukštinimas, išgirtas per centralinę valdžią, esąs per ankstybas ir negarantuotas kuriam laikui. Dar paminėjo, kad dėl gyvenimo parduota 15 ha žemės, tuo tarpu kai pirmaisiais mėnesiais buvo pardavinėjama tûkstančiais ha per mėnesį. Nemažiau tačiau su tomis kainomis ima žmonės apsiprasti, ir kuomet tik prasidės kokia nors europiečių kolonizacija, tai aišku, ims privatiškas žemes, o ant valdžios žemių uždės dar aukštesnę kainą.

Kovo mėnesio pradžioj mûsų tiriamoji ekspedicija atvyko į Iquitos. Pabuvusi Montanijos sostinėj keletą savaičių ji gavo daug žinių apie žemes kurios ją taip interesavo. Ekspedicijos pagerbimui čionykštis departamento prefektas (vadas) suruošė puikias sutiktuves, kuriose dalyvavo visi svarbûs dalyviai. Tenka dar pažymėti, kad dėl mûsų atvykimo sujudo visa aplinkinė visuomenė Visi rodė didelį džiaugsmą ir pasitenkinimą. Trys svarbiausi dienraščiai: «El Dia», «El Oriente» ir «El Eco», priklausą prie įvairių politinių partijų skelbė daug entuzijazmo dėl emigracijos ateities ir ekspedicijos siekimų. Perû valdžia, reikšdama svetingumą atidavė ekspedicijos žiniai karo laivą „Cahuapamas“ su visa įgula. Be minėto laivo ekspedicija dar pasiėmė su savim ir nuosavą Anglijoj pirktą gazolininį laivuką, kuris specialiai buvo pritaikytas kelionei po tropikų kraštus.

Tuojaus su ekspedicija atvažiavo į Iquitos žinomas turtuolis iš Pinščirnos p. Vladimiras Orda, koloniza cijos Sindikato atstovas; Ordui pavyko Iquitos surasti labai originalus ir įdomus daiktas: išdžioviota ir specialiai išpuošta indėno galva. Čionykščiai gyventojai nuo aukštutinio Maranjono turi paprotį nnkirsti žinomiems priešams galvas ir po išėmimo smegenų jas išdžiovinti ir laikyti namuose kaipo ženklui savo kilmės įrodymui. Moka jie tai stebėtinai ištaisyti, tačiau tik savo paslapčių pagalba, kad suaugusio žmogaus galva sumažėja iki vyriško sugniaužto kumščio didumo.

(b. d.)

Didžiausias Rio de Janeiro dienraštis „Correio da Manha“ apie Lietuvą.

Šių metų sausio mėn. 9 d. sekmadienio priede «Correio da Manhã» filatelijos skyriuje įdėjo straipsnį apie Lietuvą, papuošta šešiom Lietuvos pašto ženklų nuotraukom. Štai šito gražaus straipsnio vertimas:

«Lietuva yra maža Europos tauta, esanti tarp Vokietijos, Lenkijos, Latvijos ir Baltijos jūrų. Jos kalba primena Indijos sanskritą ir šalies vardas josios kalba yra — LIETUVA.

Kadaise Lietuva buvo didelė šalis, nes viduriniais amžiais buvo užėmusi didelę teritoriją, ėjusią nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų. XIII amžiuje buvo kunigaikštija ir 1386 m. didysis kunigaikštis Jogaila priėmė krikščionybę kad apsivesti su Lenkijos karalaite Jadvyga.

Lietuviai laiko Vytautą savo garsiausiu valdovu, nes jam viešpataujant Lietuva patapo viena galingiausių Rytų Europos valstybių. Tačiau XVIII šimt. buvo kartu su Lenkija prijungta prie Rusijos, nuo kurios atsiskyrė 1917 m. gruodžio m. 11 d., kai susirinko apie du šimtus atstovų įkurdami Valstybės Tarybą, kuri reikalavo nepriklausomybės. 1918 m. vasario mėn. 16 d. buvo sušuktas Vilniuje kitas suvažiavimas ir paskelbta Šalies nepriklausomybė.

Kaip Čekoslovakija turėjo Masaryką, jos išlaisvintoją, Lietuva turi Smetoną, savo tautinį didvyrį.

Lietuvos filatelinė istorija prasidėjo 1918 m. gruodžio m. 24 d. kai pasirodė pirmieji pašto ženklai. 1919 m. vasario m. Berlyne, Vyriausybė išleido vieną seriją su Baltojo Vyčio

Kėdainių mečetės bokštas.

ženklu. 1920 m. vasario mėn. pasirodė nauja serija vadinamoji «Nepriklausomybės», su gražiom vinjetėm, simbolizuojančiom gilų patriotizmą. Tų pačių metų rugpiūčio mėn. išėjo ženklai pagerbti Steigiamąjį Seimą. Vienuose jų matome paveikslus Vytauto Didžiojo, kitose Gedimino ir Vytauto, buvusių Lietuvos Valdovų.

Nuo to laiko pasirodė daug gražių ženklų, tipiškų, elegoriškų, su istoriškais paveikslas, kaip pav. Kęstučio, prezidento Smetonos, etc. Antanas Smetona gimė 1874 m. rugpiūčio mėn. 10 d. kukliam Lietuviškam kaime. Jis yra sūnus Jono Smetonos ir Julijonos Kartanaitės, buvo gražiai išmokslintas vienuolių pranciškonų katalikiškam tikėjime, kurio visados Lietuva laikėsi. Smetona buvo labai gabus ir greitai baigė mokslus ir išmoko įvairių kalbų.

1885 m. mirė jo tėvas, bet jis tęsė savo mokslą, įstodamass į Petrapilio Universitetą, kurį baigė su puikiais pažymėjimais.

Kaip advokatas ir rašytojas pradėjo savo politinę karjerą, išleisdamas Vilniuje «Lietuvį» ir patapdamas tautininkų partijos vadu. 1920 m. buvo išrinktas pirmuoju Respublikos Prezidentu ir valdė šalį padedamas savo Ministerio Pirmininko Valdemaro, pasižymėjusio Lenkijos priešo. 1926 m. buvo vėl išrinktas Prezidentu.

Nuo vidurinių amžių Lietuvos sostinė buvo Vilnius. 1922 m. lenkai užėmė Vilniaus miestą ir apylinkinę šalį, vadinamą viduriniąją Lietuvą. Šitas klausimas dar ir šiandieną tebėra viena didžiųjų Senojo pasaulio žaizdų.

Kaip pasekmė pokarinės taikos, Klaipėda, kuri guli šale Rytų prūsų, buvo atskirta nuo Vokietijos ir patapo autonomine valstybe. Lietuva ten turi didelę politinę įtaką, nežiurint į tai, kad Vokietiją ją laiko savo teritorija.

Kaip matome, silpna ir maža tauta, Lietuva palaiko šitas dvi bylas, jai ypatingai svarbias, su didelėm vakarų tautom. Jose ABIEJOSE teisė yra Lietuvos pusėje, ypač Vilniaus byloje. Dėl šitos pastarosios bylos, josios sostinė yra perkelta į Kauną. Josios Vyriausybė nepripažino ir nepripažins lenkų smurto ir aktingai dirba absaliutiniam suliejimui Klaipėdos su Lietuva.

Lietuva yra maža tauta didelių didvyrių Tėvynėje.

Šiame straipsnyje, kur taip maloniai svetimšalis autorius kalba apie lietuvą yra dvi klaidos, kurias mes turime atitaisyti. Butent — Klaipėda nėra jokia autonominė valstybė, bet autonominė Lietuvos dalis, o Vokietija tik reiškia pretenzijų. Tat ir jo kios Klaipėdos bylos nėra. Klaipėdos suverenitetas priklauso Lietuvai.

Lietuvos užsienio atstovybės pa našius nukrypimus nuo tiesos turėtų atitaisyti per tuos pačius laikraščius kuriuose jie pasirodo, kad atatinkamos šalies visuomenė nesudarytų klaidingos nuomonės apie esamą padėtį.

Red.

Dovanos „Lietuvio“ metiniams prenumeratoriams.

1938 metų metiniams «Lietuvio» prenumeratoriams skiriamos įvairios dovanos, kurios bus paskirstytos burtų keliu. Dovanų paskirstymas įvyks 1938 metų kovo 1 dieną. Iki tos dienos bus renkamos ir tvarkomos įvairios dovanos knygomis, visokiais vertingais daiktais, kitų laikraščių prenumeratomis ir t. t. Visi skaitytojai, norintieji dalyvauti dovanų paskirstyme privalo apsimokėti už laikraščio prenumertą iki vasario 1 dienos. Vėliau užsimokėjusieji 1938 m. dovanų paskirstyme nedalyvaus.

Iki gruodžio 15 dienos jau paskirtos šitokios dovanos:

1.	1 dovana 100$000	100$000
2.	2 dovanos po 30$000	60$000
3.	2 dovanos po 20$000	40$000
4.	Rašytojo M. Šalčiaus „Svečiuose pas 40 Tautų“ 6 tom.	55$000
5.	Knyga „Pasaulio Lietuviai“	18$000
6.	3 „Išvien“ prenumeratos po 15$000	45$000
7.	viena „Dirvos“ prenumerata	15$000
8.	viena „Kario“ prenumerata	40$000
9.	viena „Jaunoji Karta“ prenumerata	35$000
10.	viena „Švyturio“ prenumerata	15$000
11.	4 Lietuvos Žemėlapiai po 10$000	40$000
12.	Albumas „Lietuva“	15$000
13.	10 knygučių rinkinys	10$000
14.	15 knygučių rinkinys	10$00$
15.	10 įvairių žurnalų rinkinys	5$000
16.	10 „ knygučių rinkinys	10$000
17.	20 „ „ „	10$000
18.	20 „ „ „	15$000
19.	20 „ „ „	15$000
20.	20 „ „ „	15$000
21.	20 „ „ „	15$000
Iš viso 30 atskirų dovanų už		583$000

Kitos dovanos bus paskelbtos vėliau.

TIK «LIETUVĮ» SKAITYDAMAS VISKĄ ŽINOSI

Miškai, deimantai, auksas...

Rašo V. Merkevičius.

(tąsa iš 3 nr.)

Dienomis dažniausia eidavom pamedžioti paukščių, kurie susnūdę tupėdavo medžių šakose, arba kapstydavosi po medžiais žolynuose. Maistą gaminomės, kaip mokėjome, nors trūkdavo paprastai vartojamų visokių priešk onių, bet valgyti visumet buvo gardu, o apetitas buvo tiesiog šuniškas.

Vakaro metu susikurdavome didelį laužą ir klausydavomės naktinės miško muzikos, kurią sudarė įvairiausi čirškėjimai, protarpiais pasigirstąs grobuonio niaurojimas ar išgąsdinto žvėrelio riksmas ir milijonų skraidančių vabaliukų žaismas. Kartais už mūsų nugarų subraškėdavo medžių šakos, tai reiškė, kad mus aplankė smalsūs svečiai, kurie labai domėjosi tiek mumis, tiek degančiu laužu. Dažniausia tai būdavo beždžionės, kurios niekad nepriljsdavo per daug arti ir supratusios, kad jau pastebėtos, vienai padavus ženkla, visas būrys nešdindavosi medžių šakomis ir taip spiegdavo, lyg jas kas smaugtų. Beždžionės mus lankydavo dideliais būriais dėl to ir trukšma sukeldavo nemažą, bet šiose apylinkėse gyvena daugiausia mažutės beždžionės «Miko», didelių retai kada pasitaiko sutikti. Mažosios «Miko», kurios savo didumu vos prilygsta Lietuvos miškų voveréms čia visur žaidžia medžių šakose ir cypauja.

Per šiuos miškus, kur vijokliai riša medį prie medžio, kur krūmai taip šiurkštūs, kad tuoj negailestingai sudrasko keliautojų rūbus, subraižo veidą, rankas ir kojas, mes keliavome visai pamažu. Antra sunkiai nugalima kliūtis buvo kalnai, kurie supa kiekvienas garimpas. Upes mes perplaukdavom, bet kalnai perlipti yra daug sunkiau, nes saulės įkaitinti akmenys po kojomis ne kartą imdavo judėti. Tada tekdavo panaudoti visą vikrumą ir sumanumą, kad tik išneti dar sveikus kaulus. Bet oras ir vanduo kalnuose tikri vaistai džiunglėse privargusiam ir ištroškusiam žmogui. Neretai mes ištisas valandas sėdėdavom ant uolų prie pūškančio upokšnio ir gėrėdavomes Dievo pasauliu.

Greičiausia keliauti sekdavos per tarpmiškių laukus. Parudavusi gauruota žolė vietomis dengia nemažus plotus, kur tik kur ne kur pasitaiko prieiti nususę krūmeliai, po kuriais guldavom praleisti karštą vidurdienį.

Tokiuose laukuose vietomis užtikdavom didžiulius skruzdžių miestus, kurie traukiasi net po kelioliką kilometrų. Iš tolo žiūrint atrodo lyg tai būtų didelių akmenų laukai kur nors Trakų ar Ežerėnų apskričiuos. Bet, kai priėjęs sukerti lazda, tie akmenys, čia vadinami skruzdėlių bokštai, bematant atgyja. Visais «keliais» išsipila karingi jų gyventojai pasiryžę arba sunaikinti prisiartinusį priešą, arba mirti laisvi. Bet šie Dievo tvariniai laisvę supranta tokiu pat mastu, kaip ir žmonės, nes ir jie turi vergų — jiems tarnaujančių nugalėtų giminaičių. Vidudienį ir šie dideli žemių kupstai, kuriais lyg šieno kupečiais nusėti laukai, nesukelia jokio įtarimo, kad kas nors juose galėtų gyventi, bet vakare ir tamsią naktį čia gyvenimas virte verda. Gerai nuvalytais «takais» į visas puses slenka virtinės didesnių ir mažesnių skruzdėlių, kurios grįžta neždamos medžių lapus, uogas, gabalėlius kai kurių žolių ir kitokį grobį. Skruzdžių karavanai nusibasto net už kelių kilometų, iš kalnų nusileidžia į slėnius, iš tyrlaukių atkeliauja į žmonių apgyventas vietas. Puikūs gėlynai, ypatingai didingi rožių kerai, daržovės ir sodų medžiai, tokiais atvejais, iki ryto netenka savo žaliųjų rūbų... O šeimininkai pirmiausia tik žiūri nustebę, kad vietoj vakar žydėjusių gėlių, vietoj puikių sodų stybso tik pliki stagarai. Ir tik pirmam nustebimui praėjus ima žnibždėti maldas ir griausmingai svaidyti keiksmo žodžius. Bet piktadarbių jie nepasiekia. Skruzdės jau ilsis savo kokštuose arba linksmos puotauja.

Kai nakties metu skruzdės eina maisto ar į karą, girdėtis savotiškas ūžimas ir nejaukus čižėjimas. Ir nelaimingas tas sutvėrimas, kuris užsnūstų skruzdžių mieste. Vieną vakarą man teko matyti milžiną jautį, kuris bemėgindamas savo jėgas įsmuko į skruzdėlyna taip, kad nebegalėjo patsai išsivaduoti.

(b. d.)

Vietos lietuvių gyvenimas.

METINIS L. S. BR. SUSIRINKIMAS.

Antradienį, šio mėn. 18 d. Lietuvių Namų salėje įvyko Lietuvių Sąjungos Brazilijoj metinis susirinkimas kuriame dalyvavo 16 atstovų atstovaujančių S-gos narius — organizacijas ir mokyklas.

Pirmininkavo konsulas p. Povilas Gaučys — Sąjungos garbės pirmininkas, sekretoriavo insp. S. Bakšys Aptarta daug svarbių sąjungos narius ir turto administravimą liečiančių klausimų. Į vykdomąją valdybą 1938 m. vienbalsiai perrinkta visa buvusioji valdyba, būtent: ats. kap. A. Majus — pirm., insp. S. Bakšys — skr mok. L. Gaigalas — iždininku, o į Rev kom. — ats. kap. J. Čiuvinskas, mok. St. Jurevičius ir V. Kutka — D. L. K Vytauto mokyklos Tėvų Kom. pirmininkas.

Metinei Sąjungos darbų apyskaitai ir Rev. kom. pranešimui apsvarstyti nutarta susirinkti vasario mėn. 4 d. Besibaigiant susirinkimui S-gos garbės pirm. konsulas P. Gaučys paaukojo 1.000$000 bendriems S-gos reikalams. Visi susirinkimo dalyviai atsidėkodami už tokią stambią auką sukėlė p. Konsului didžiausias ovacijas.

V. Sportas.

JAU RUOŠIASI VASARIO 16 ŠVENTEI.

Dvidešimtoms Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvėms — Vasario 16 d. šventei São Paulo lietuviai jau energingai ruošiasi. Sukaktuvės bus atšvęstos visose mūsų mokyklose, kur mokyklų mokiniai ir lietuviškos organizacijos išpildys šventės programą.

Iš Parque das Nações praneša, kad ten lietuvių vyrų choras vadovaujant mok. St. Jurevičiui daro daž nus bandymus ir mokosi naujų dainų: Ei, pasaulį!, Geležinio vilko maršą, Lietuvos kareivėliai ir kt.

Šventei ruošiasi taip pat «Viltie» s-gos, «Ryto» ir parapijos chorai, kuriems vadovauja chorvedis J. Stankūnas. Mūsų visų mylimi solistai p. p. V. Laurinaitis, K. Ambrazevičius ir P. Jurgutis taip pat ruošiasi.

ATVYKS NAUJI MOKYTOJAI.

Vasario mėn. kartu su grįžtančiu «Lietuvio» red. St. Vancevičium iš Lietuvos atvyks ir du nauji mokytojai: ats. leit. mok. J. Jurgyla ir mok. Petras Petrauskas. Abu mokytojai dar jauni, baigę mokytojų seminariją ir Kūno Kultūros kursus ir jau po kelis metus dirbę pradžios mokykloje. Kiek vėliau, o gal ir kartu su jais, atvyks ir antras chorvedis.

ITAICY APYLINKĖS LIETUVIAI.

Itaicy yra labai didelė geležinkelio stotis, nes čia susikerta geležinkelių linijos einančios iš São Paulo, Campinas, Perecicaba ir Itu. Į São Paulo ida e volta kainuoja tik 7$000. Lietuvių čia gyvena kelios šeimos. Trys turi nusipirkę vidutinius ūkius. Tai Goštautai, Brazauskai ir Šimukauskai, o Bačkauskai žemę nuomoja. Toliau nuo stoties yra ir daugiau lietuvių žemdirbių. Visoje apylinkėje žemė derlinga. Gerai auga vata, kukurūzai, pupelės, ryžiai ir daržovės. Auginama nemaža gyvulių ir paukščių. Klimato sąlygos patogios. Žemės kaina čia labai aukšta dėl to nenumatoma, kad greitu laiku didesnis lietuvių skaičius čia įsigytų nuosavus ūkius. Bet nuomoti žemė neperbrangi ir galima su laiku prasigyventi.

Prie nat stoties Jonas Dambrauskas turi batų dirbtuvę ir avalynės sankrovą. Jis Itaicy apylinkėj plačiai žinomas ir ne tik lietuvių, bet ir vietinių gyventojų gerbiamas. Darbo turi daug ir dirbtuvę turės praplėsti. Pas J. Dambrauską dažnai apsistoja tautiečiai, ieškodami darbo ar žemės. Čia jie gauna patarimų ir nurodymų kur kuriuo reikalu turi kreiptis.

Pakeleivis.

MAIRONIO MOKYKLA.

Š. m. sausio mėn. 16 d. Parque das Nações lietuviai turėjo progos pamatyti savo vaikučių pasiektą per metus laiko pažangą.

Visai maži aktoriai puikiai suvaidino 2-jų veiksmų scenos vaizdelį «Neklaužada Kazytė». Veikaliuko turinys tiek paveikė susirinkusius, jog buvo net apsiašarojusių.

Po vaidinimo buvo deklamacijos Ypatingai gražiai padeklamavo: Gailutė Vaičaitytė, Elenytė Vozgirdaitė, Angelė Kulnytė ir Antanas Navickas. Be to, G. Vaičaitytė paskambino gitara keletą dalykėlių ir padainavo pati sau paakomponuodama.

Gilaus įspūdžio padarė vaikučių chorelis, mok. St. Jurevičiaus vadovaujamas.

Po to, visi vaikučiai gavo dovanėlių.

Tėvas.

Laiškai iš interioro.

.....Aš gyvenu Parana est. 7 klm nuo Jatahy miestelio prie upės Tibagy. Turiu nusipirkęs ūkį iš 15 alkeirių. Sėju pupeles, ryžius, kukurūzus, o šiemet mėginu sėti dar rugių, kviečių ir miežių. Sodinu daug svogūnų, česnakų ir kitų daržovių. Turiu 40 avilių bičių ir laikau daug vištų. Dirbu, kaip arklys. o šventadieniais turėdamas laiko einu į upę meškerioti. Kartais primeškerioju, tiek, kad tenka vežti parduoti. Geriausia ir brangiausia mūsų upės žuvis vadinasi d'aurada.

1936 m. mano ūkis davė man apie 5.600$000 gryno pelno, o 1937 m. tik apie 2.500$000. Mat pernai pasodinau daug vatos, kuri, ačiū Dievui, užaugo ir nesvietiškai iškerojo, bet derlių davė blogą, Daugiau jos nebesodinsiu.

Jatahy apylinkėse žemė retai kur teapgyventa. Miestelyje ir stoty per ištisus metus tesutinki tik vieną kitą savo tautietį. Daug yra ūkrainiečių. Aš už savo žemę sumokėjau tik po 100$000 už alkierį, o jie dabar moka jau po 150$000 ir net po 400$. Gauna išsimokėjimui.

Klimatas neblogas, o vanduo ir labai geras. Žemė gera auga viskas. Derlių galima parduoti gelžkelio st. Frei Timotheo. Žvėrių pavojaus nėra. Upėje daug žuvių, o jacare retai kur tepasirodo.

Mylimiausias mano draugas yra «Lietuvis». Dėl to siunčiu p. Redaktoriui nuoširdžiausius linkėjimus ir 12$000 už prenumeratą 1938 m. Viso gero.

Nuolatinis «Liet.» sk.

M. Glebus.

..... Gerbiamas Redaktoriau! Jau kelinti metai trankausi po Rio Grande do Sul užkampius. Per šešius metus neteko matyti jokio lietuviško laikraščio. Tad nežinojau ir Jūsų adreso. Nesenai buvau pas Balčiūną Joną, ten gavau pasiskaityti savų lietuviškų laikraščių. Labiausiai patiko Tamstos «Lietuvis». Aš gyvenu toli nuo pašto, bet netrukus kelsiuos į miestą. Laikraštį prašau ten siuntinėti žemiau paduotu adresu. Kai tik persikelsiu arčiau pašto, tuoj prisiųsiu ir pinigus už ištisus metus. Linkiu Tamstai ir visiems mūsų tautiečiams laimės šiais 1938 m. ir laukiu «Lietuvio».

Petras Rudėnas.

..... Pas kitus visur lankosi „centro štabas". Rijiškiai ir juos priima kaip ir kiekvieną savo tautietį. Daž nai ir vakarienės duoda. Ir pasiklausinėja jų prakalbėlių. Daugiausia kalba kun. Arminas ir A. Dutkus, mok. Gir dauskas tik dairosi ir linkčioja. Su pas mus dirbančiu mok. E. Pažėra jų santykiai atrodo nekokie.

Naktimis „štabas" pasuka ir į linksmesnius rajonus... Dieną kun. Arminas dar dėvi sutoną, bet vakare kiša jį į čemodaną ir drožia abu su Dutkum. Mat čia sostinė, vadinas, moderniškas miestas, atseit, ir kunigai turi būti moderniški...

„Vilnis" rūpinasi įsteigti lietuvišką mokyklą, lietuviai tėvai šiuo reikalu irgi susirūpinę, tat Maižiešiams sunku suagituoti juos. Nors į Centrą renka senus ir mažus, bet vargiai jiems apsimokės už kelionę...

Žiūrėkite, kodėl kioskuose mes labai dažnai negauname „Lietuvio". Paieškokite platintojų ir daugiau. La bąnakt!

Jonas iš Rio.

ATLEIDŽIA DAUG DARBININKŲ.

Fabrikas Metalurgica Paulista atleidžia daug darbininkų, būk tai dėl darbo sumažėjimo. Penktadienį sausio 14 atleido 26 darbininkus, iš kurių net 17 lietuvių, kiti kitų tautų ir tik du brazilai. Ateityje žada atleisti dar daugiau. Vieni kalba, kad tai tikrai besiartinančio krizio ženklas, o kiti, kad tik fabrikantų triukas dar labiau sumažinti atlyginimą už darbą.

Metal. darbininkas.

GAVO STIPENDIJAS.

Pernai per mokytojų surengtą ministerio p. J. Aukštuolio išleistuvių arbatėlę mūsų ministerį pagerbti buvo apsilankę apie 20 žymių Brazilijos visuomenės veikėjų ir Baltijos valstybių atstovai. Svečiai kitataučiai žavėjosi lietuvių pagarba ir nuoširdumu savo tautos atstovui ir tame niška programa, kurią išpildė mergaitės viltietės ir mums jau gerai pažįstami mūsų dainininkai V. Laurinaitis K. Ambrazevičius, p. Vinkauskienė, Vinkauskas ir P. Jurgutis. Dviem dainininkams svečiai pažadėjo net stipendijas, kad galėtų studijuoti dainos meną. Tie lietuvių bičiuliai savo pažadą jau išpildė. Stipendijas gavo V. Laurinaitis ir K. Ambrazevičius. Dabar juos moko garsus profesorius kompozitorius Callia, kuris yra parašęs keletą operų ir kitų pagarsėjusių kompozicijų.

LIETUVIŲ DIENA JUNDIAHY PARODOJE.

Nežiūrint, kad brazilų laikraščiai pakartotinai paskelbė, jog lietuvių diena paskirta sausio 20. Lietuvių dienos vedėjas muzikas J. Stankūnas tvirtina, kad Lietuvių diena su lietuviška programa įvyks, kaip jau praeitą savaitę lietuviški laikraščiai pranešė, tik sausio 26 dieną. Lietuvišką programą išpildys parapijos choras, kurį papildys ir „Viltiės" choro vyriški balsai, toliau viltietės mergaitės atliks keletą pratimų gimnastikos su dainomis ir pašoks porą tautiškų šokių. Daug lietuvių rengiasi važiuoti į Jundiahy kartu su programos išpildymo dalyviais. Lietuviška programa prasidės 8 val. vakaro.

Visos lietuvaitės choristės į sceną išeis baltuose, o viltietės tautiškuose rūbuose. Už programos parengimą atsakomingi muzikas J. Stankūnas ir insp. S. Bakšys.

MOKYT. PAŽĖRAI JAU GRĮŽO.

Trečiadienį grįžo mok. Pažėrai, kurie iki sausio 16 d. Rio de Janeiro dirbo «skrajojančioj» lietuvių mokykloj. Abu mokytojai labai patenkinti Rio lietuvių familijariškumu ir daug pasakojo apie gabius ir darbščius lietuviukus ir apie tėvų pastangas atidaryti nuolatinę lietuvišką mokyklą.

St. Vancevičius.

Argentinos lietuviai.

(Tąsa iš 3 nr.)

ARGENTINOS LIETUVIŲ MOKYKLOS.

Argentinoj veikia trys liet. pradžios mokyklos: dvi Buenos Aires, o trečia Berisso mieste. Su p. Konsulu J. Kučinsku aplankiau visas tris mokyklas. Pirmoji mokykla, kurią teko aplankyti buvo Dariaus ir Girėno vardo, veikianti Buenos Aires miesto ribose Nueva Pompeya rajone. Šiame rajone gyvena nemažas lietuvių skaičius. Aplinkui yra gana daug fabrikų ir dirbtuvių, kuriose dirba daug lietuvių. Šioje mokykloje radau 26 mokinius. Joje dirba mokytojas P. Čiučelis ir viena kastižių (ispanų) kalbos mokytoja, mokykla veikia ne patogiose patalpose. Prie mokyklos yra mažutis bendrabutis, kur gyvena keletas mokinių. Dauguma mokinių yra mažamečiai. Tik keletas buvo vyresniuose skyriuose. Šiaip mokykla padarė neblogiausią įspūdį. Vaikai, ypatingai vyresniejie, gana gerai pramokyti. Gaila tik, kad jų taip nedaug.

Antroji mokykla, kurią aplankiau buvo Tumo-Vaižganto vardo. Ji veikia Buenos Aires priemestyje Avellaneda, Villa Castellina rajone. Šioje mokykloje radome, berods, 22 mokinius. Joje dirba mokytojas V. Nalivaika. Beveik visi mokiniai mažamečiai. Didesniųjų ir vyresnio amžiaus beveik nėra. Mokykla veikia taip pat šiek tiek lietuviais apgyventame rajone. Rajonas tas daro labai liūdną ir skurdų vaizdą. Gatvelės siauros, jose nuolat stovi vanduo, nešvaru, namukai mažyčiai, lyg degtukų dėžutės. Ši mokykla taip pat turi mažas ir nepatogias patalpas. Tokiam rajone, ištikrųjų sunku ir rasti bent kiek mokyklai tinkamas butas Paskutiniu laiku šios mokyklos Tėvų Komitetas pradėjo aukų rinkimą būsimų mokyklos rūmų statybai. Tačiau aukų rinkimas sunkiai sekasi. Jau surinkta apie 1000 pezų, tačiau Argentinoje tai labai menka suma. Geros valios lietuviai kiek gali aukoja savo mokyklai, bet yra ir tokių, kurie ne tik patys neaukoja, bet ir kitus atkalbinėja,

Dėl būsimos mokyklos rūmų eina aštrūs ginčai. Į aukų rinkimo darbą buvo norėta įtraukti visas veikiančias organizacijas. Buvo sušauktas specialus pasitarimas, tačiau prie susitarimo neprieita. Mat, niekaip nesusitariama kieno vardu mokyklos rūmai bus statomi. Buenos Aires mieste nėra nė vienos lietuviškos organizacijos, turinčios juridines teises ir galinčios įsigyti ar valdyti nejudomąjį turtą.

(Bus daug.)

SKUBĖKITE SIUSTI PINIGUS UŽ «LIETUVIO» PRENUMERATĄ 1938 METAMS.

Ketvirta dalis pasaulio gyventojų tenka britų imperijai.

Prancūzų centralinio statistikos biuro naujausi duomenys rodo, kiek šiuo metu įvairiose valstybėse gyvena žmonių. Visame pasaulyje pagal minėto biuro duomenis gyvena 2.116.000.000 žmonių. Viena ketvirtoji visų gyventojų dalis tenka britų imperijai toliau seka Kinija su 437 milijonų žmonių, trečioje vietoje Sovietai su 171 milijonų ir ketvirtoje — Jungtinės Valstybės su 144 milijonų gyventojų. Prancūzijos gyventojų skaičius su visomis kolonijomis siekia 111 milijonų. Japonija prieš dabartinį karą su Kinija turėjo 99 milijonus. Toliau seka Vokietija — 68 milijonai, Italija — 51 milijonas ir iš eilės kitos Europos valstybės.

Iš 2.166.000.000 galvų Azijai tenka — 1.162 milijonai, Europai — 526 milijonai, Pietų ir Šiaurės Amerikai — 261 milijonas, Afrikai — 151 milijonas ir pagaliau Australija, priskaitanti 11 milijonų gyventojų.

Kiek kainuoja žmona.

Dar daugely šalių, kurios, palyginti, yra net kultūriškai pakilusios, tebeklesti moterų pardavimas ir pirkimas. Arabai perka ir parduoda moteris lyg tai būtų savaime suprantamas dalykas. Padidėjus imigracijai į Palestiną paskutiniu laiku moterų kaina ten stipriai pakilo. Arabai skundžiasi, kad senais gerais laikais gražią ir darbinga moteris galima buvo nusipirkti už 400 frankų, o dabar jau kaina pakilo ligi 1500 — 2000 fr.

Bekultūrėse tautose moterų kaina yra gana žema. Naujosios Gvinėjos gyventojai moteris perkasi savo kiaukutiniais pinigais ir jų vertė siekia apie vieną franką. Afrikos pigmėjai (nykštukai) už moterį duoda šunį, kurį duoda ne jaunosios tėvui, bet būsimai uošvei. Kafrai už žmoną moka ligi dešimties karvių. Ugandoje mokama keturi jaučiai arba geležinis puodas. Kartais tėvas atiduoda dukterį ir už degtukų dėžutę. Tartarai nuolat pirkinėja ir pardavinėja žmonas. Turtingieji už gražias moteris moka ligi dvidešimt karvių, bet neturtingieji prastesnę įsigyja ir už vieną kiaulę arba kupetą šieno.

Kinuose, nežiūrint viso valdžios priešinimosi, taip pat tebėra moterų pirkimai. Už gražią moterį čia turtingieji sumoka ligi 10 tūkstančių frankų. Pažymėtina, kad kinuose yra net paprotys žmonas išnuomoti. Nuo mininkas išnuomuotąja moterim privalo gerai rūpintis ir kartais jomis taip gerai rūpinamasi, kad jos paskui jau visai nebenori pas savo vyrą grįžti.

Gandrai nulekia 10.000 kilometrų.

Per Lietuvą kasmet rudenį ir pavasarį pralekia daugybė visokių paukščių. Pavasarį traukia jie į šiaurę, o rudenį į pietus, į šiltesnius kraštus. Ir varnos rudens metu po 300—400 kilometrų pasitraukia į pietus.

Lietuvoje turgaus diena (ferra).

Pav., Lietuvos varnos žiemoja Lenkijos pietuose arba Ukrainoje, o į Lietuvą žiemą praleisti atlekia varnos iš toliau šiaurėje esančių kraštų, iš Latvijos ir Estijos. Dauguma paukščių traukia Baltijos pajūriu.

Ištirta, kad Lietuvos gandrai lekia po 10.000 ir daugiau kilometrų— į Egiptą, Abisiniją ir net į Pietų Afriką.

Prancūzija išmirsta.

Seimo atstovė E. de Saint - Just paskelbia Prancūzijos prezidentui atvirą laišką, kuriame nurodo, kad per šių metų tris pirmuosius mėnesius buvo Prancūzijoj 1.000 jungtuvių mažiau, kaip per tą patį laiką pernai: užtat išsiskyrimų 630-čia daugiau, o gimimų 5.000-čiais mažiau. Ji apskaičiuoja, kad dabar per parą Prancūzijoj gimsta 1.800, o miršta 2.000 žmonių, taigi Prancūzijoj kasdien gyventojų sumažėja dviem šimtais.

Žemė vos nesusidūrė su kita planeta.

Eidelbergo universiteto profesorius astranomas Reinmutas erdvėje rado ligi šiol nežinomą planetą, kuri yra arčiausia žemės.

Ši naujai atrastoji planeta dabar sukėlė didelį susidomėjimą, nes pasirodo, kad dėl jos vos nepateko žmonės į nelaimę, nes visai neseniai su ja vos nesusidūrė. Žmonija nesijuto esanti per plauką nuo pasaulinės katastrofos.

Tatai įvyko spalių 30 d., kai planetėlė perkirto žemės orbitą. Tą momentą žemė tebuvo nuo susikirtimo taško per 1.160.000 km., — astronomi niu mastu tai visai menkniekis. Žemę ir jos gyventojus nuo baisios katastrofos išgelbėjo 10 vaalandų skirtumas. Jei žemė būtų atsiradusi suminėtame taške 10 valandų anksčiau arba jei mažoji planeta būtų į tą patį tašką patekusi 10 val. vėliau, galėjo įvykti susidūrimas.

Prof. Reinmuthas apytikriai apskaičiavo, kad planetėlė turi apie 3 km. diametro. Tokio didumo planetai, turint galvoje žemės ir planetos greičius, smogusi į žemę galėjo, iš krantų išeiti vandenynas, arba žemė je atsirasti skilimas.

Tokiu būdu žemė beveik stebuklingai išvengė katastrofos.

Rusai baigia didelį kelią.

Shanghai. — Rusai skuba baigti didelį vieškelį centralinėje Azijoje Prie to darbo dirba milijonas kinų darbininkų. Šis kelias jungs Kiniją su Sovietų Rusija. Kelias bus užbaigtas per kelis sekančius mėnesius ir bus 3,000 mylių ilgio. Siunčiama į Kiniją karo medžiaga galės Kiniją pasiekti bėgy dviejų savaičių, vietoje dviejų mėnesių, kaip dabar kad ima tą kelionę padaryti. Tuo būdu, matyti, bus teikiama didelė pagelba Kinijai tiesiog iš Maskvos.

Sensacija apie japonų sumanymą grąžinti į sostą Romanovus.

Paryžius. «Figaro» paskelbė pranešimą, kuriame neva remdamasis žiniomis iš Maskvos, praneša, kad Sovnarkomo posėdyje Litvinovas paskelbęs tekstą susitarimo, kuris esąs sudarytas Japonijos vyriausybės su likusiais gyvais Romanovais. Esą pagal sutartį Japonija pasižadėjusi atstatyti Rusijoje monarchiją, grąžinti į sostą vieną iš likusiųjų Romanovų.

Norėjo užmigti visai žiemai.

Belgrade, Pietų Slavijoj vienas mūrininkas išlipino iš lauko prie savo vargingo butuko durų tokį raštelį: «Nesibelskite! Pabusiu tiktai 1938 m. kovo 1 d.» Po trijų dienų susirūpinę kaimynai laužte įsilaužė į jo butuką. Rado vargšą stipriai miegantį. Tiktai perpylę keliais kibirais vandens jį pažadino. Pažadintas darbininkas kaimynams paaiškino, kad praeitos vasaros jo uždarbio neužtenka jam ištisiems metams. Dėl to nusistatęs pasekti kai kurių žvėrelių pavyzdžiu ir pramiegoti visą žiemą. Taip jis šį kalęs tą mintį sau į galvą, kad ir iš tikro nepaprastai stipriai užmigo.

Teisybė apie Stalino ligas.

Laikas nuo laiko pasaulinėje spaudoje pasirodo seansacingos telegramos apie tai, kad vienas ar kitas Vienos profesorius iššauktas lėktuvu į Maskvą pas sunkiai sergantį Staliną. Paprastai minimos dvi pavardės: dažniausiai tai Vienos profesorius Epingeris, rečiau — profesorius Nordenas. Patikrinti tų žinių tikrumą niekuomet nepavykdavo. Abudu profesoriai griežtai paneigdavo tas žinias. Jiems tikėdavo tas, kas norėdavo. Tuo tarpu mitas apie įvairias Stalino ligas, — pradedant nuo neveikiančių inkstų ir baigiant nervų pairimu — tebegyveno.

Aš pasinaudojau savo pravažiavimu pro Vieną nedideliam reportažui šioje srityje, nors ir nesitikėjau pasisekimo. Tačiau man pasisekė. Kai kurios durys, paprastai uždarytos spaudai, atsiverė ir aš tuo būdu iš pirmo šaltinio sužinojau jau teisybę apie Stalino ligas. Surištas žodžiu, aš negaliu atidengti savo informatorių pavardes. Vis dėlto skaitytojas turi patikėti, kad šitų informacijų šaltinis autoritetingiausias pasaulyje ir kad pateikiamos žinios atvaizduoja tikrą ir neiškreiptą tiesą.

Stalinas neserga. Jis ne tik vienas pačių sveikiausių žmonių Sovietų Sąjungoje, bet ir daro visa galima, kad apsaugotų savo sveikatą ir pasiektų gilią senatvę. Jis niekuomet nedirba vėliau kaip 10 val., jis nė vienos nakties neatsako sau reikalingo miego. Jis maitinasi gerai ir reguliariai, dažnai būna atvirame ore, nė vieną dieną neatsisako pasivaikščioti savo vasarnamio parke prie Maskvos, kuriame jis daugiausia laiko praleidžia.

Kam gi kviečia garsiuosius profesorius? Jų nekviečia jam. Stalinas nematė nei Epingerio, nei kitų užsienio specialistų. Kiekvieną kartą, kai atvažiuodavo Vienos specialistai, jiems būdavo perduodama Stalino vardu, kad jis juos mielai matytų, bet turi nuo to atsisakyti grynai taktiniais sumetimais. Prieš trejus metus viena medicinos garsenybė buvo pakviesta pas Staliną patikrinti jo sveikatos. Apie tai sužinojo spauda ir tuomet kilo mitas apie jo sunkią ligą. Tai svarbiausia priežastis, dėl kurios dabar Stalinas vengia užsienio profesorių. Per paskutinį Nordeno atvykimą šią vasarą jam buvo pasakyta:

— Draugas Stalinas labai gailisi, kad jis negali tamstos priimti. Jis bijo, kad tamstos nekaltas vizitas galėtų sukelti kalbas apie kažkokią jo naują ligą ir suteikti peno sensacingiems užsienio laikraščiams. O tai jokiu būdu neatitinka jo norus.

Tie, pas kuriuos ištikrųjų kviečia Vienos garsenybės, yra artimiausi Stalino bendradarbiai. Visas politinis biuras, komisarų taryba ir ciko prezidiumas — išvarginti, ligoti žmonės. Jų fizinio negalavimo priežastys — persidirbimas. Nė vienas jų negali savęs saugoti, nes visi jie turi tiek darbo, jog apie normalų gyvenimą negali ir galvoti. Daugumas jų, įskaitant Kaganovičą, Ježovą, Molotovą ir beveik visus žymiuosius Sovietų politikus, išskyrus Vorošilovą, — nakties darbininkai. Kiekvienas jų turi 18—20 val. darbo dieną. Susilpninti tempą — reiškia nejvykdyti uždavinio. Dėl to visi jie sugadintais nervais ir neilgo gyvenimo žmonės. Man net buvo nurodyta apytikrė jų gyvenimo riba: 50 metų. Pranešimai apie vieno ir kito Stalino bendradarbio mirtį dėl to nieko neturi stebinti. Tai esąs natūralus persidirbimo rezultatas.

Paprastai atvykę profesoriai savo pacientus siunčia į aukštųjų Sovietų vyrų sanatoriją prie Maskvos ir ten jie gydomi. Profesoriams prasideda sunkios dienos. Aukštieji pacientai į sanatoriją važiuoja nuo ankstyvo ryto iki vėlybo vakaro. Pas daugelį konstatuojamas nervų sistemos suirimas, kai kuriuos pavyksta išgydyti, kaip tai buvo su Stalino sūnumi ir jo žmona. Bet daugeliui gydymasis neturi praktiškos reikšmės, nes pagrindinis dalykas pagijimui būtų įtempto darbo nutraukimas, o to leisti sau nė vienas jų negali.

Esant Vienos profesoriams Sovietuose, jiems kreipiama labai daug dėmesio. Jie turi adjutantus, automobilius. Profesorių žmonos gauna atskirus automobilius naudotis, kaip nori. Prieš jiems išvykstant Stalinas atsiunčia brangių dovanų.

Paprastas Sovietų valstybės vyrų prašymas profesoriui, tai priemonė tam, kad jie galėtų dirbti ištisomis naktimis, nekenkdami sveikatai. Tačiau, deja, tai vienas tų stebuklų, kurių negali padaryti net tokios pasaulinės garsenybės.

Henri Gris.

"LIETUVIS — GYVENIMO VEIDRODIS.

Miestas be mėsos.

Netoli Moradabado miesto, Indostane, yra vieta, kuri praminta „miestu be mėsos.“ Šitame „mieste be mėsos“ gyvena tik keturi žmonės ir daugiau kaip tūkstantis šunų.

Šitą keistą „miestą“ prieš keletą metų įkūrė vienas anglas, vardu Uičendelmas Liolšetas. Liolšetui keliaujant po Indiją, nuo mėsos užnuodijimo mirė mylima jo žmona. Šitas tragiškas likimo smūgis Liolšetą padarė didžiausiu mėsos vartojimo maistui priešu. Ir jis nusistatė įrodyti pasauliui, kad mėsa gyvybei palaikyti visiškai nėra reikalinga ir tai ne tik žmonėms, bet net ir mėsaėdžiams gyvuliams. Tam tikslui jis ir įsteigė šitą „miestą be mėsos“, kuriame gyvena keturi žmonės ir daugiau kaip tūkstantis šunų, kuriems visiškai nėra duodama mėsos. Ponas Liolšetas dabar sako, kad, štai, žiūrėkit, jau keleta metų be mėsos gyvena ir žmonės ir šunes, kurie juk yra mėsaėdžiai, ir visi yra sveiki, jaučiasi kuo puikiausiai. Yra žinoma daugelis žmonių, kurie savo gyvenime mėsos nevartoja, laikydami taip pat ją kenksmingą žmogaus sveikatai. Tai yra vadinamieji vegetarai. Pačiu didžiausiu vegetaru dabar reikia laikyti Liolšetą, kuris norėtų, kad vegetarizmo prisilaikytų ne tik žmonės bet ir... šunes. Nors Liolšetas ir įsteigė „miestą be mėsos“, bet abejotina, ar ten kuomet nors atsiras daugiau gyventojų, kaip dabartiniai keturi.

Ilgiausi geležinkeliai pasauly.

Europoj ilgiausia gelžkelio linija yra Paryžius — Konstantinopolis, kuri turi 3.103 kilometrus. Šią distanciją traukinys perbėga 58 valandas.

Šiaurinėj Amerikoj linija Montreal — Vankuver yra 4.174 km. ilgio. Canadian Pacific Express ja perlekia per 87 valandas.

Azijoj ilgumo rekordą sumuša Maskva — Vladivostokas linija, turinti 9.337 kilometrus. Ją pervažiuoti traukiniui reikia 221 valandos ir 18 minučių.

Mokslo didvyris.

Prieš kiek laiko vienoj Paryžiaus ligoninėje žymiajam prancūzų rentgenologui profesoriui Šarl Vejan buvo padaryta jau keturioliktoji operacija. Prof. Š. Vejan visa laiką darė tyrimus su Rentgeno spinduliais, kurie ir suardydavo jo kūno audinius. Pirmoji operacija jam buvo padaryta 1920 m. Po kiek laiko vėl reikėjo daryti operacijas, per kurias profesoriui buvo nupiauti rankų ir kojų pirštai. Toliau auka buvo jo rankos. Nežiūrint į visus skausmus mokslo kaukinio pasitikėjimas mokslo laimėjimu paliko nepajudinamas. Profesorius visą laiką dirbo ir tikėjo pasisekimu. Jis niekuomet nėra nuliūdęs, visuomet juokauja, visuomet patenkintas. Prof. Vejan nenustoja juokauti net pavojingiausiais momentais. Eidamas į paskutinę operaciją, jis savo draugams pasakė: „Jūs turite truputį palaukti, aš turiu dar vieną gabalą Vejano išpiauti“. Ir šita operacija buvo pati pavojingiausioji. Gydytojai uždraudė pasišventėliui moksliininkui toliau tyrinėti Rentgeno spindulius. Bet jis apie tai nenori nieko nė girdėti. Todel bijomasi, kad šitas mokslo didvyris greitu laiku gali patapti savo tyrimų auka. Prieš kiek laiko Vienoje panašia mokslo auka yra tapęs ir prof. Holzknechtas.

Maistas iš medienos.

Anglų laikraščių Berlyno korespondentai praneša, kad vokiečių valstybinėse chemijos laboratorijose šimtai chemikų daro mėginimus paversti medieną į lengvai suviršinamą maistą. Vyriausybė į šį darbą kreipianti labai daug dėmesio. Chemikams skiriamos neribotos lėšos; jų pareikalavimu, privatinė pramonė turinti leisti naudotis aparatais, mašinomis dirbtuvėmis ir, jei būtų reikalo, visomis įmonėmis.

Mediena (celiuliozė) turinti tuos pačius elementus, kaip ir kitos žmonių vartojamos maistinės medžiagos. Skirtumas tik tas, kad jos žmogaus organizmas nepajėgia suviršinti: nei seilės, nei skilvio sultys, nei kiti fermentai neįstengia medienos ištirpinti, suskaldyti ir panaudoti bendrai medžiagų apykaitai.

Tik mikroorganizmai — mikrobai, bakterijos ir grybeliai — kurie suskaldo medieną, paversdami ją košele, sugeba panaudoti maistui. Tik tokiem mikroorganizmams veikiant darosi suprantama, kodėl daugelis vabzdžių (pav., termitų) kartais visai suėda medinius pastatus: jų viduriuose pilna mikrobų, perdirbančių celiuliozę ir paruošiančių ją maistu.

Vokiečių chemikų idėja yra tame, kad jie tikisi surasti būdą patiekti žmogaus skilviui medieną drauge su atitinkamais mikroorganizmais, nekenksmingais sveikatai, bet galinčais suskaldyti celiuliozę. Jei šitą uždavinį pavyktų išspręsti, tai kariuomenės išmaitinimo klausimas daugiau nebekvaršintų galvos vokiečiams, nes medienos ištekliai praktiškai yra neišsemiami.

Į turgų su ratais.

Londone kasmet parduodama gėlių už 210 mil. litų.

Didesniuose miestuose gėlių prekyba yra tiesiog milžiniška. Nesenai Anglijoj, Kento hercogystėj buvo surengta žemės ūkio paroda. Parodoj buvo išstatyta tūkstančiai įvairiausių gėlių kultūrų. Taip pat buvo išstatyta ir statistinių davinių apie gėlių prekyba. Ir štai pasirodo, kad vien tik Londone kasmet yra parduodama už 7 mil. svarų sterlingų (maždaug apie 210 mil. litų) gėlių. Kituose miestuose gėlių kasmet esą parduodama taip pat už keleta mil. svarų sterlingų. Vadinasi, londoniečiai vien tik gėlėms kasmet išleidžia apie 2/3 viso mūsų biudžeto.

Dainuojančios pelės ir dainuojanti viršta.

Prieš keletą mėnesių Jungt. A. Valstybėse parodoje buvo išstatytos pelės, kurios, kaip savininkai tvirtino sugebančios dainuoti. Amerikiečių susidomėjimas pelėmis buvo labai didelis. Vienos radio bendrovės agentai susidomėjo pelėmis, jos buvo nupirktos ir... pastatytos prie radiofono padainuoti. Pelės, esą, tikrai padainavusios. Pelių „koncertas“ per radio klausytojams labai patikęs. Ypač gražiai dainavusi viena pelė, vardu Minnie.

Dabar štai amerikiečiai susilaukė naujo netikėtumo, tikros sensacijos, kuri neapsileidžia ir dainuojančioms pelėms: atsirado dainuojanti viršta! Viršta priklausanti Juozapui Grantui, kuris turįs nepaprastai didelę paukščių fermą. Tarp didžiulio būrio viršų Grantas pastebėjęs vieną viršą, kurios karkimas buvęs panašus į žmogaus balsą. Kai kurį laiką dainuojančios viršos klausės savo fermoje tiktai vienas Juozapas Grantas. Pagaliau jis nusprendė, jog viršos dainos yra vertos, kad jų klausytųsi ne jis vienas, bet ir daugiau žmonių. O ypač svarbu tai, kad Grantas nujautė čia kvepiant puikų biznelį. Ir Amerikos laikraščiuose pasirodė sensacija: dainuojanti viršta! Ir iš tiesų, Juoz. Grantas neapsivylė: vienas cirkas už ją sumokėjo puikią sumelę pinigų. Dainuojanti viršta cirko lankytojuos turėjo didžiausio pasisekimo, o cirkas — gražių pajamų. Cirko direktoriai dabar nusprendė, jog viršos dainos yra vertos, kad jų klausytųsi ne būrys žmonių cirke, bet — visa Amerika per radio. Taip dainuojanti viršta atkopė prie radiofono ir linksmino visokias kvailystes ir nepaprastumus mėgstančius amerikiecius.

DIDELĮ DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSIJIEMS „LIETUVĮ“ 1938 METAMS.

Nepaprastas Catedral Medikamentu Laimėjimas.

(Iš Brazilijos augmenijos)

Ar Tamsta pažįsti Catedral Augmenijos Medicinos veikimą? Pasistenk kuogreičiausiai pažinti, nes augmenijos medicinos veikimas yra tiesiog stebūklingas — geriausiai gydo įvairiausias ligas bei visokius negalavimus.

Daliname veltui visiems mūsų vadovėlį «KAIP GYDYTI AUGMENIJOS VAISTAIS» vokiečių, portugalų, ispanų, japonų ir anglų kalbomis, kuriame aprašyta visų ligų išaiškinimai ir nurodymai, kaip jas gydyti augmenijos vaistais.

Pharmacia Cathedral Praça da Sè, 94-C S. Paulo

SERGANTIEMS VISADA NAUDINGA PASINAUDOTI Tel. 2-4251
ČIA SKELBIAMAIS VAISTAIS

SIOMS LIGOMS NAUDOJAMI	SITIE VAISTAI
Akių ligos ir trakoma	COLLYRIO CATHEDRAL
Plaučių ligos ir šlapumo rūkėtis	CALCIO „
Inkstų, puslės ir šlapumo takų ligos	HEPATICO „
Ivairių rūšių dizinterija	ANTI-DYZENTERICO „
Kosulys ir nervų negalavimai	CALMANTE „
Pilvo ir vidurių sugedimas	ANTI-DYSEPTICO „
Niežiejimas, egzema ir odos ligos	UNGUENTO „
Maleta ir geltonasis drugys	COMPOSTO „
Gripas ir galvos skausmai	ANTI-GRIPPAES „
Laringitas, faringitas ir dizenfektatorius	ANTISEPTICO „
Egzema ir užkrečiamos odos ligos	ASSUCAR „
Moterų ligos ir menstracijų regul.	REGULADOR „
Kirmelės ir geltligė	VERMIFUGO „
Sustiprinamieji paskatinamieji vaistai	GUARATON „
Širdis, cirkuliacija ir arterijos sklerozas	HYPCTENSOR „
Vidurių užkietėjimas, inkstai ir jaknos	PASTILHAS LAXATIVAS „
Gonorrhea (triperis)	ANTI-BLENORRHAGICO „
Reumatizmas	ANTIREUMATICO „
Kosulys ir plaučių negalavimai	PEITORAL „
Inkstų, pilvo ir šlapumo ligos	DIURETICO „
Epilepsia ir jos pasėkos	SEDATIVO „
Kraujo valytojas	ANTILUETICO „

Lietuviai.

Pasinaudokite sklypų išpardavimu VILLA LUCIA, Villa Prudente priemiesčio srityje, kur greitu laiku bus statoma Lietuvių Amatų Mokyklą.

Sklypai ilgalaikiam išsimokėjimui geriausiomis sąlygomis. Duodame medžiagą namų statybai.

Mėnesiniai mokėjimai po 30$000.

CENTRALINĖ RAŠTINĖ A. FELMANAS (savininkas) PRAÇA DA SÈ, 39 SOB.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išieškalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.
MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va[illegible]ntraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.

Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS
DR. WLADIMIR DE THIMÉ

Rua Direita Nr. 2. Telef. 2-6255

Pašalina visas kliūtis juridinėje srity. Kas turite reikalą brazilų įstaigo se, kreipkitės į advoką De Thimė. Daro dokumentų vertimus į interiorą, pri siunčiant norimus išversti dokumentus ir 25$000 pinigais.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v.
Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų
Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobų ir t. t...

Daktaras
A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.
(kampas Boa Vista ir 25 d Março)
2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

PAVIENIAIS NUMERIAIS „LIETUVIS“ PARDAVINĖJAMAS

SÃO PAULO:

Luz stoties kioske.
Prie centralinio pašto laiptų ir kampo.
Largo da Sé prie laikrodžio ir bondžių st.
Bom Retiro — Juozo Baužio krautuvėje, Josė Paulino vaistinėje, Genevičiaus krautuvėje, Silva Pinto laikraščių kioske, prie Luz tilto kioske, Sorocabana st. kioske ir redakc. rua Bandeirantes 474.
Moóca — rua da Moóca ir av. Paes de Barros laikraščių kioske, V. Rozenbergo krautuvėje ir pas J. Balčiūną.
Villa Zelina — Vygelio krautuvėje ir pas išnešiotojus.
Villa Anastazio — Kirilausko krautuvėje ir pas Skadą. Lapos kioske.
SANTOS MIESTE — Stoties kioske.
RIO DE JANERO — pas Ramanauskus, rua Bella 130, „Vilnies“ s-goje, Maua — Leopoldina st. kioske, Largo da Lapa ir Av. Mem de Sá kampo laikraščių kioske.

Be to, daugelyje vietų laikraščių išnešiotojai „Lietuvį“ pristato į namus. Kur tik yra būrelis lietuvių, reikalaukite knygynuose, krautuvėse ir kioskuose, kad platintų „Lietuvį“.

Pats skaityk, duok kitam pasiskaityti ir patark visiems užsiprenumeruoti įdomiausią ir rimčiausią Brazilijos lietuvių laikraštį „Lietuvį“!

Red. ir Adm.

Skilvis ir Kepenys

Moderniškas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir Kepenų specialisto

BE OPERACIJOS

Vidurių skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpnėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diegliai ir kitos ligos pagydoma be operacijos. Įvairios moterų ligos gydomos irgi be operacijos, tik su inžeksonais. Jei sergi, tai šiandien pat kreipkis pas DR. PAULO LICCIARDI, Santa Casa gydytoją ir chirurgą.

Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Rezidencia ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444. (Bom Retiro).
Tel.: 5-4175 — São Paulo.
PASTABA. Vyksta namus bile valandą dieną ir nakt

RŪKYTOJŲ DĖMESIUI

Charutaria Trapani ant Praça do Correio Nr. 54, São Paulo, siūlo 1 kilogramą (apie 1000 štukų aromatiškų ir silpnų cigariečių tik už 10$000.

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

* * *

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO“
Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT
Rua São Caetano, 447 (sen n.111)
Tel. 4-5576 São Paulo.

DANTISTAS
JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo

Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10$000 su parcelena, arba si dabru. — Darbas garantuotas. Traudia dantis be skausmo už 5$000. Atikaryta dieną ir nakti. —

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą

Astrida	29.	1	38.
Jos. Charlotte	28.	2	38.

Kainos pigios.

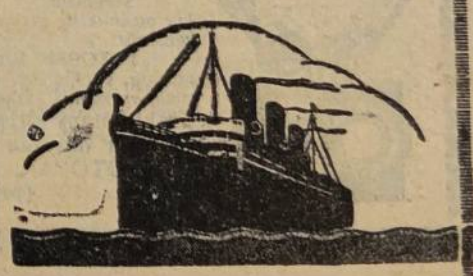
Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išeivybės klausymais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą litais per Lietuvos Banką.

Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E C-IA Įkurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai
Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

Ivairios žinios

NAUJŲ IR BUVUSIŲ MOKINIŲ MATRIKULACIA.

Šie mokslo metai mūsų mokyklose prasideda vasario mėn. 1 d. 8 val. Naujų ir buvusių matrikulacija bus atliekama sausio mėn. 29, 30 ir 31 dienomis. Naujus mokinius užrašant reikalinga atsinešti jų gimimo metrikai, tėvo pasas ar kitas panašus dokumentas, iš kurio būtų galima nustatyti tikslį vaiko gimimo data, gimimo vieta, vardas pavardė, tautybė ir tikyba. Visus mokyklinio amžiaus vaikų turinčius lietuvius prašome kreiptis į savo rajono lietuviškos mokyklos vedėją.

Villa Bella ir Mokos mokyklose, jei susirinks nors po 10 keturis skyrius baigusių mokinių, bus įsteigti penktieji skyriai.

Lietuvių S-ga Brazilijoj.

Miré gen. Daltro Filho.

Sausio mėn. 19 d. Porto Alegre mieste plaučių uždegimu staiga mirė Federalinės Valdžios interventorius žymus Brazilijos gen. Daltro Filho. Bemirštantį didįjį karį aplankė patsai Tautos Vadas prez. Getulio Vargas, o vėliau į ligoninę atvyko ir Ponia Prezidentienė su savo dūkryte, kurios velionio našlei čia pat pareiškė gilią užuojautą.

Gen. Daltro Filho yra plačiai žinomas visoje Brazilijoj. Rio Grande do Sul jis perėmė visą valdžią iš buvusio gubernatoriaus Flores da Cunha ir gražino ramybę ir gyventojų saugumą.

Rumūnijos žydai nori emigruoti į Braziliją.

Rumūnija, kurios sostinėje Bukarešte yra 201.000 žydų t. y. penkta dalis visų sostinės gyventojų, pradėjo smarkią akciją prieš žydus. Paleistas paskutinis parlamentas, kuriame dar buvo atstovų žydų. Dabar žydai ne tik negalės būti parlamento nariais, bet atimta iš jų balsavimo teisė. Besarabijos žydų delegacija kreipėsi į Brazilijos įgaliotą ministerį Rumunijoj prašydami išrūpinti leidimą masinei Rumūnijos žydų emigracijai į Braziliją.

Ekvadoro žydams visai striuka.

Ekvadoro respublikos prezidentas pasirašė dikretą pagal kurį visi imigrantai žydai turi išsikraustyti iš Ekvadoro per 30 dienų. Pasilikti turi teisę tik nuo senai gyvenantiejie žemdirbiai ir pramoninninkai. Šios priemonės esą turėjusios būti panaudotos jau prieš 40 metų, nes žydai čia per greit pralobstą ir daugybę šalies aukso ir kitų gėrybių išvežą savo giminėms į kitus kraštus tiesiog apvogdami respubliką.

Kavos propaganda.

Vos tik sumažino Brazilijos vyriausybė kavos išvežamuosius muitus, tuoj Brazilijos kava užplūdo pasaulinę kavos rinką ir pradėjo smarkiai konkuruoti su kitų šalių kava. Labai susirūpinusios J. A. V. ir Centralinės Amerikos valstybės. J. A. V. kavos propaganda pavesta specialiai agentūrai.

Lithuaniečių gegužinė -- piknikas.

Šių metų vasario mėn. 6 d. Villa Galvão parke įvyks didžiulė gegužinė — piknikas, kurį ruošia Sporto S-gos «Lithuania» Mokos skyrius. Programos išpildyme pasižadėjo dalyvauti ir kiti «Lithuanios» skyriai. Parko aikštėje įvyks futbolo rungtynės (statomos taurės), bėgimo, plaukimo ir kitokios rungtynės, bus įdomus komiškas sportas ir kt., o nuo pirmos valandos dieną parke esamoje salėje, džaz — bando orkestrui grojant, prasidės šokiai.

Villa Galvão parke lithuaniečių gegužinė prasidės 9 val. ryto, o baigsis tik 5 val. 30 min. vakaro. Į gegužinę važiuoti patogiausia siauruoju linijos Cantareira gelžkeliuku iš Tamandhatehy iki Villa Galvão st., o iš ten jau tik kelias minutes pėsčiom į parką.

Pakvietimų į parką ir į šokius galima gauti visuose «Lithuanios» skyriuose. Įsigykite iš anksto, nes vietoje gauti bus sunkiau.

Tikimasi, kad šia reta pramoga pasinaudos daugybės mūsų tautiečių ir vasario 6 d. suvažiuos į Villa Galvão palikę įkyrias miesto dulkes.

Koresp.

NAUJA PRANCŪZIJOS VYRIAUSYBĖ.

Prez. Lebrun po ilgų pasitarimų su partijų ir parlamento daugumos vadais naują ministerių kabinetą sudaryti vėl pavedė buvusiam min. pir. Camillo Chautemps. Sausio 18 d. naujas ministerių kabinetas prisistatė respublikos prezidentui ir gavo parlamento daugumos pasitikėjimą.

Naujai Prancūzijos vyriausybei pirmoj eilėj teks nugalėti kilę finansiniai sunkumai, rasti priemones likviduoti tarp darbdavių ir darbininkų kilusius konfliktus, apvalyti Prancūziją nuo fašistų ir kitokių ekstremistų.

VISĄ SUNKIĄJĄ VOKIETIJOS PRAMONĘ VYRIAUSYBĖ PAIMA Į SAVO RANKAS.

Vakar Hitleris pasirašė dekretą pagal kurį nacionalizuojama t. y. valdžios nusavinama visa sunkioji Vokietijos pramonė. Garsieji ginklų išdirbimo Krupo fabrikai jau tvarkomi vyriausybės įgaliotinių. Bet ar nacionalizuotuose fabrikuose gaminstos patrankos bus taiklesnės — nežinia...

ISPANIJOJ IR KINIJOJ.

Per praeitą savaitę tiek Ispanijoj tiek Kinijoj kariaujančiųjų padėtis maža tepasikeitė. Ispanijos nacionalistai stengiasi atsiimti Teruel miestą ir toje zonoje prisiartinti prie Viduržemio jūros, kad atkirsti Valenciją ir Madridą nuo Barcelonos, o respublikonai darosi vis atkaklesni. Kinijoj japonai paėmė kelis nedidelius miestus, kurie nei vienai, nei antrai pusei lemiamos reikšmės neturi. Beje, pasikeitė Kinijos vyriausybė. Chang-kai-Chekas pasiliko tik vyriausiu kariuomenės vadu, o ministeriu pirmininku tapo jo švogeris.

— Vasario 16 d. Lietuvoje bus paskelbta nauja Valstybės Konstitucija. Numatyta radikalių pakeitimų valstybinėj santvarkoj.

— Kai Hitleris vyks į Italiją pas Muslilinį, kad būtų įspūdingiau, jį lydės bevelk visi Vokietijos ministeriai ir kitoki «fūreriai». Taigi, diktatoriai važinėjas, kaip buv. Rusijos carai, bet abejojama ar jie laukia ir tokio pat likimo...

— Anglijos ir Airijos pasitarimai dėl draugiškų santykių atnaujinimo buvo sutikę rimtų kliūčių, bet vakar padėtis pragiedrėjo ir tikimasi, kad pavyks susitarti visais rūpimais klausimais.

— Resp. prez. Getulio Vargas vakar lėktuvu «Coaracy» iš Porto Alegre sugrįžo į Rio, kur jį sutiko visa vyriausybė ir didžiausios minios gyventojų. Prezidentas trumpai padėkojęs už tą triumfališką jo sutikimą nusiskubino į Prezidentūrą.

Redakcijoj yra laiškai:

P. Skuja, K. Šmidtas, J. Šimkūnas, J. Steponavičius, Pr. Šventkauskas, L. Smalakis, P. Saladžius, S. Stepanaitis, J. Vingris, Jz. Vasiliauskas.

Visiems pernykščiams prenumeratoriams, kurie prenumeratos dar nepratęsė, laikraščio siuntinėjimas nuo 5 Nr. bus sustabdytas. Tat skubėkite prenumeratą pratęsti.

MŪSŲ GIMINĖS, DRAUGAI IR PAŽĮSTAMI TROKŠTA ŽINIŲ IŠ BRAZILIJOS, O MES IŠ LIETUVOS, ŠIAURĖS AMERIKOS, ARGENTINOS, URUGVAJAUS...

TODĖL UŽPRENUMERUOKIME JIEMS «LIETUVĮ» IR PAPRAŠYKIME, KAD JIE UŽSAKYTŲ MUMS KURĮ NORS LAIKRAŠTĮ IŠ SAVO KRAŠTO!

«Lietuvio» Redakcija.

Iš redakcijos krepšio...

— Kuniginė «Šviesa» šių metų 3 nr., rašydama apie Bendruomenės dešimtmetį, civilinius rūbus megstančio kunigėlio lūpoms skelbia, kad «Lietuvio» redaktoriai dar gimnazijoj būdami daužę kryžius, o dabartiniai «Šviesos» redaktoriai tik akmenis jiems padavinėję... Taigi, mūsų dvasiški tėveliai, matyt, yra tikrai «šventos pomėtės»!...

— Tauru ar tauras? Sutonuoti «Kolonijos Maižiešiai» ir per Kauno kunigų laikraštį giriasi, kad jau bėgsią iš São Paulo. Krepšio red. jau senai jiems linki laimingos kelionės, bet... pasirodo, kad jie ir ten meluoja: iš São Paulo kraustytis jie visai ir nemano, nes — viena — dabar Lietuvoje jau ruošiamas panašių fruktų sterilizacijos įstatymas, o antra, kur jie ras tokią gražią «duonpelnių kompaniją», kaip čia kad susirado.

Bet blogiausia, kad jie ir ten savotiškai išgarbino vieną savo sėbrą, iš „būsimųjų“ konsulato šefų. Jie parašė, kad tas ponaitis yra «tauraus būdo», o kadangi Lietuvoje žodžiu taurus arba tauras dar yra vadinamas ir miškinis jautis, tai dabar Kaune nebežino, ar tas ponaitis yra šaunus vyras, ar tikrai jautiško būdo. Yra gandų, kad dėl to gali nukentėti net jo karjera.

— «Aido» redaktoriui, kuris labai išsigando Lietuvoje projektuojamo sterilizacijos įstatymo ir skuba pridengti opiąją vietą, Redakcijos Krepšio atpuskus suteiksime kitą kartą t. y. kartu su užuojauta «Centro duonpelniams».

Išėjo Naujas „Mažųjų Pasaulis“.

Reikalaukite visuose kioskuose, pas lietuviškų laikraščių išnešiotojus ir „Lietuvio“ redakcijoj. Tai gražiausias ir įdomiausias Pietų Amerikos lietuvių laikraštis — revista, kurį pamėgo ne tik vaikai, bet ir suaugusieji. Į užsienius ir interiorą siuntinė jamas gražiuose vokuose. Adresas: Rua Bandeirantes 474, Caixa postal 1764. S. Paulo.

Tas labai nuskriaus savo mažuosius, kuris nenupirks Jiems 4-5 Nr. «MAŽŲJŲ PASAULIS». Šio num. kaina 0$800. Norint, kad pasiųstume į užsienį reikia mokėti dvigubai.

Red. ir Administracija.

SKAITYTOJU DĖMESIUI.

Pranešame visiems gerbiamiems skaitytojams, kad nuo gruodžio 1. dienos «Lietuvio» prenumeratą 1938 metams priimama šiuose vietose:

1. CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA rua Mauá, 207 (prie Luz stoties).
2. VILLA ZELINOJE pas p. Vagnerį ir Br. Šukevičių.
3. MOKOJE, VILLA ANASTAZIJOJE, VILLA BELOJE IR PARQUE DAS NAÇÕES pas vietos lietuvių mokyklų vedėjus.

AKYS — BRANGIAUSIAS JŪSŲ TURTAS

Saugokite jas. Siandien pat užeikite į FOTOPAN, kur nusipirksite geriausius, moderniškus akinius pigiausiomis kainomis.

FOTOPAN taip pat turi didžiausį pasirinkimą foto aparatų, visokių įrankių ir medžiagų fotografijai. Filmų ir stiklų ryškinimas, kopios ir t. t.

Kiekvienam klijentui, atėjusiam su šiuo skelbimu darome specialę 10% nuolaidą.

FOTOPAN, Avenida São João, 340
(prie centr. pašto)

SKELBKITES TIK „LIETUVY“